

УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Факультэт дадатковай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар БДУКМ

Ю.П.Бондар

“ _____ ” _____ 2012 г.

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
Тэхналогія стварэння свят і відовішчаў

спецыяльнасці перападрыхтоўкі

1-17 01 71 Рэжысура святаў і відовішчаў

кваліфікацыя: рэжысёр свят і відовішчаў

у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным 03.11.2010 г. № 25-17/197

Мінск 2012

Распрацоўшчык праграмы: Гуд Петр Адамавіч, загадчык кафедры рэжысуры абрадаў і святаў УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, прафесар

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Саветам факультэта дадатковай адукацыі УА "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў"

Праатакол пасяджэння ад _____ № _____

Навукова-метадычным саветам УА "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў"

Праатакол пасяджэння ад _____ № _____

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

УВОДЗІНЫ

Перад рэжысёрам-пастаноўшчыкам свята заўсёды адной з магістральных задач з'яўляецца распрацоўка арганізацыйна-вытворчага плана падрыхтоўкі, а таксама кантроль за яго выкананнем. Адзін з важнейшых паказчыкаў якасці свята — высокі ўзровень арганізацыі і правядзення, таму галоўны інтэрпрэтатар святочных дзей — рэжысёр — павінен быць спецыялістам, глыбока дасведчаным ва ўсіх пытаннях творчага і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння сваёй пастаноўкі.

Праграма курса для слухачоў ставіць сваёй мэтай набыццё тэарэтычных ведаў і практычных навыкаў па розных аспектах арганізацыі свята і шляхах вырашэння многіх праблемных пытанняў. Праграма прадугледжвае:

-знаёмства са структурай арганізацыйна вытворчага плана падрыхтоўкі свята ў залежнасці ад маштабу ўвасобленага святочнага дзеяння;

-вызначэнне агульнай схемы аргкамітэта свята і структуры яго падраздзяленняў;

-раскрыццё функцыянальных задач адказных асоб аргкамітэта, яго структурных падраздзяленняў і выканаўцаў разнастайных відаў работ;

-выяўленне спосабаў вырашэння арганізацыйных задач па ўвасабленні свята;

-авалодванне практычнымі навыкамі арганізацыі святочных дзеянняў.

Усяго на вывучэнне дысцыпліны адведзена 74 гадзіны, з іх 36 гадзін аўдыторных (18 - лекцыі, 20 - практычныя), 36 гадзін - самастойная праца.

Форма выніковага кантролю — экзамен.

Тэматычны план

Назва тэм	Колькасць гадзін ауд.		
	лекцыі	семінары, практ.	Усяго
1. Пачатковы этап падрыхтоўкі свята, склад аргкамітэта і структурных падраздзяленняў	2	2	4
2. Стварэнне перадсвяточнай і святочнай атмасферы, арганізацыйна-вытворчы аналіз сцэнарыя	2	2	4
3. Гукавае афармленне свята	2	2	4
4. Арганізацыя святочнага кірмашу	2	2	4
5. Размяшчэнне і харчаванне, культурная праграма для часцей свята, прыём гасцей	2	2	4
6. Работа дапаможных службаў свята	2	2	4
7. Функцыянальныя абавязкі членаў пастановачнай і творчай груп	2	2	4
8. Функцыянальныя абавязкі членаў мастацка-пастановачнай часткі і ўпраўлення па матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні	2	2	4
9. Работа штаба свята	2	4	4
Усяго	18	20	36

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Тэма 1. Пачатковы этап падрыхтоўкі свята, склад аргкамітэта і структурных падраздзяленняў

Нараджэнне свята можа адбывацца па-рознаму: з сацыяльнага ці прыватнага заказу, абумоўленага неабходнасцю адлюстравання падзеі ў жыцці грамадства, калектыву, асобы; са з'яўлення новай аўтарскай ідэі, у якой прапануюцца святочныя формаўтварэнні або новыя рашэнні і творчыя падыходы да ўжо існуючых святочных дзеянняў. Але ў любым выпадку на пачатковым этапе перад яго ініцыятарамі паўстае шэраг арганізацыйных пытанняў. Перш за ўсё гэта стварэнне ініцыятыўнай групы з ліку творчых работнікаў і заказчыкаў (або прадстаўнікоў арганізацыі, прадпрыемства, дзе мяркуецца ўвасобіць прапануемую ўрачыстасць), якія ў далейшым будуць займацца распрацоўкай, арганізацыяй і правядзеннем свята.

Тэма 2. Стварэнне перадсвяточнай і святочнай атмасферы, арганізацыйна-вытворчы аналіз сцэнарыя

Стварэнне знешняй формы свята ўключае шэраг разнастайных відаў работ творчага і вытворчага характару, якой займаецца мастацка-пастанавачная частка свята. Гэта структурнае падраздзяленне аргкамітэта ўзначальвае спецыяльная адказная асоба — загадчык мастацка-пастанавачнай часткі. Але ў тым выпадку, калі наладжваемае свята з'яўляецца невялікім па маштабе або ў каштарысе выдаткаў па розных прычынах не прадугледжана адзінка загадчыка мастацка-пастанавачнай часткі, яго задачы выконвае дырэктар свята.

Адным з галоўнейшых этапаў і самым вырашальным на пачатковай стадыі стварэння знешняй формы свята з'яўляецца аналіз сцэнарыяў святочных дзей з пункту гледжання іх творчага, матэрыяльна-тэхнічнага, арганізацыйнага і фінансавага забеспячэння.

Ідэальным лічыцца той варыянт, калі арганізатары пры ўвасабленні свята імкнуцца выканаць усё, што закладзена ў сцэнарыі. Пры такім падыходзе не ўзнікае ніякіх праблем, бо ўсё, што задумана творцамі-сцэнарыстамі і пастаноўшчыкамі, падвяргаецца неадкладнаму вырашэнню і выкананню па ўсіх аспектах забеспячэння.

Тэма 3. Гукавае афармленне свята

Сучаснае свята не абыходзіцца без гукаўзмацнення, асабліва гэта датычыцца свят на адкрытым паветры, дзе зоны дзеяння размешчаны на вялікай тэрыторыі, а сцэнічныя пляцоўкі знаходзяцца на значнай адлегласці ад гледачоў. Работа па гукавым афармленні свята мае спецыфічныя асаблівасці, звязана з пэўнымі творчымі, арганізацыйнымі і тэхнічнымі цяжкасцямі.

Перад гукарэжысёрам у працэсе падрыхтоўкі і правядзення свята ставяцца наступныя задачы:

— на аснове выяўлення прасторавага вырашэння, ландшафтных і архітэктурных асаблівасцей месца святочнага дзеяння вызначыць сістэмы агучвання і аб'ём гучання цэнтральнага мізансцэнічнага пункта свята, а таксама дадатковых сцэнічных і масава-гульнівых пляцовак;

— высветліць тыя тэхнічныя магчымасці, якія ёсць у дадзенай мясцовасці для агучвання ўсёй тэрыторыі свята і асобных пляцовак;

- на аснове аналізу сцэнарыя здзейсніць падбор неабходных музычных, шумавых і гукавых нумароў і зацвердзіць іх у галоўнага рэжысёра;
- распрацаваць партытуру музыкі і шумаў і вызначыць у адпаведнасці з патрабаваннямі дзеі хранаметраж кожнага нумара;
- зрабіць запіс, перазапіс і мантаж фанаграм свята;
- кантраляваць мантаж тэхнічнай апаратуры на ўсіх сцэнічных і масава-гульнёвых пляцоўках;
- здзейсніць гукавое суправаджэнне рэпетыцый і самога свята;
- прыняць удзел у рабоце пастаноўчай групы і аргкамітэта.

Тэма 4. Арганізацыя святочнага кірмашу

У структуры пераважнай большасці сучасных свят важнае месца займае святочны гандаль, які дзейнічае як асобая творча-гаспадарчая зона. Для арганізацыі святочнага гандлю ўтвараецца дырэкцыя кірмашу, куды ўваходзяць прадстаўнікі гандлёвых арганізацый, сферы абслугоўвання, органаў культуры і спорта.

Узначальвае гэтае структурнае падраздзяленне аргкамітэта дырэктар кірмашу — звычайна начальнік ці загадчык упраўлення гандлю мясцовага выканкама; у тым выпадку, калі свята праводзіцца ў раённым цэнтры, — старшыня райспажыўсаюза.

Дырэктар кірмашу працуе ў пастаянным кантакце з галоўным рэжысёрам і дырэктарам свята з мэтай максімальна поўнага ўвасаблення задумы пастаноўшчыкаў.

Тэма 5. Размяшчэнне і харчаванне, культурная праграма для часцей свята

У час правядзення святочных урачыстасцей, асабліва ў невялікіх гарадах і раённых цэнтрах, колькасць прысутных на відовішчна-гульнёвых дзях, як правіла, у некалькі разоў перавышае колькасць насельніцтва горада ці пасёлка гарадскога тыпу, бо на святкаванні збіраюцца жыхары навакольных паселішчаў.

З гэтай прычыны перад аргкамітэтам паўстае праблема арганізацыі харчавання гасцей, творчых калектываў і астатніх удзельнікаў свята, якая звязана з правядзеннем шэрага падрыхтоўчых работ.

Для вырашэння гэтай праблемы ў структуры ўпраўлення па матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні ствараецца аддзел арганізацыі харчавання ўдзельнікаў свята, у які ўваходзяць дзяржаўныя прадпрыемствы

харчовай прамысловасці (хлебазаводы, бісквітныя і кандытарскія фабрыкі, заводы алкагольных і безалкагольных напояў, мясакамбінаты і рыбакомплексы), гарадскія ці раённыя ўстановы харчгандлю, прадпрыемствы грамадскага харчавання (сталовыя, кафэ, рэстараны, буфеты і інш.), а таксама прыватныя фірмы грамадскага харчавання.

Тэма 6. Работа дапаможных службаў свята

Адным з вырашальных фактараў паспяховай арганізацыі і правядзення свята з'яўляецца станоўчае рашэнне рознабаковых пытанняў яго матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння.

У падрыхтоўцы матэрыяльнай базы будучага свята, якое праводзіцца ў рамках раёна, горада, краіны, прымаюць удзел не толькі дзяржаўныя арганізацыі, прадпрыемствы, установы, але і прыватныя фірмы. Узначальвае гэта самае вялікае структурнае падраздзяленне аргкамітэта дырэктар свята або намеснік старшыні аргкамітэта, які вядзе пастаянны кантроль за выкананнем запланаваных работ.

Тэма 7. Функцыянальныя абавязкі членаў пастановачнай і творчай груп

Пастановачная група — гэта часовае творчае аб'яднанне, створанае для дэталёвай распрацоўкі творчай канцэпцыі свята і яе ўвасаблення ў літаратурным аспекце, пластычным, мастацка-дэкаратыўным, музычным рашэннях.

Стварэнне пастановачнай групы свята — прэрагатыва галоўнага рэжысёра (або мастацкага кіраўніка); у залежнасці ад аб'ёму творчых работ вар'іруецца і колькасны склад пастановачнай групы або пастановачных груп.

Мастацкі кіраўнік — самы дасведчаны спецыяліст пэўнага жанру мастацтва ў структуры арганізацыйнага камітэта свята, творчыя распрацоўкі, парады і рэкамендацыі якога аказваюць істотны ўплыў на якасць падрыхтоўкі і правядзення свята.

Мастацкі кіраўнік адказвае за творчы працэс падрыхтоўкі свята. У яго функцыянальныя абавязкі ўваходзіць стварэнне агульнай канцэптэуальнай асновы, у якой прапануецца ўвасабленне новых святочных формаўтварэнняў або новых рашэнняў і творчых падыходаў да ўжо існуючых святочных дзей і ці захаванне і развіццё старадаўніх народных святочных традыцый.

Творчая група свята — гэта ўдзельнікі будучых святочных дзей, запрошаныя для выканання канкрэтных відаў творчых работ: прафесіянальныя і самадзейныя калектывы, спартыўныя таварыствы і вайсковыя часці, Дамы мадэляў і піратэхнічныя фірмы, сярэднія і вышэйшыя навучальныя ўстановы, Палацы дзяцінства і інш.

Асобнае месца ў структуры творчай групы займае *памочнік рэжысёра*, які з'яўляецца звязуючым звяном паміж галоўным рэжысёрам і членамі творчай і пастановачнай груп.

Памочнік (асістэнт) — гэта непасрэдны паплечнік галоўнага рэжысёра перш за ўсё па творчай, а затым па тэхнічна-арганізацыйнай лініі. У яго функцыі ўваходзіць дзельнічаць ва ўсім працэсе падрыхтоўкі свята, пачынаючы з абмеркавання з галоўным рэжысёрам пастановачнага плана і заканчваючы выпускам самога свята.

Тэма 8. Функцыянальныя абавязкі членаў мастацка-пастановачнай часткі і ўпраўлення па матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні

Стварэнне знешняй формы свята ўключае шэраг разнастайных відаў работ творчага і вытворчага характару, якой займаецца мастацка-пастановачная частка свята. Гэта структурнае падраздзяленне аргкамітэта ўзначальвае спецыяльная адказная асоба — загадчык мастацка-пастановачнай часткі. *Загадчык мастацка-пастановачнай часткі* працуе ў пастаянным кантакце з галоўным рэжысёрам і галоўным мастаком; яго работа складаецца з наступных функцыянальных абавязкаў:

- арганізацыя і правядзенне рабочых нарад мастацка-пастановачнай часткі;
- нагляд за матэрыяльна-тэхнічным забеспячэннем свята;
- рэгуляванне абавязкаў і раскладу работы членаў мастацка-пастановачнай часткі;
- кантроль за вырабам, арэндай або падборам усіх неабходных кампанентаў мастацка-дэкаратыўнага афармлення;
- кантроль за правядзеннем мантажу абсталявання ўсіх эстрадных і гульнёвых пляцовак свята;
- арганізацыя і правядзенне спецыяльных відаў рэпетыцый, якія наладжваюцца мастацка-пастановачнай часткай (падгоначныя, манціровачныя, па асвятленні, гукавыя);
- падрыхтоўка разам з пажарна-тэхнічнай камісіяй і інжынерам па тэхніцы бяспекі актаў здачы і прыёму мастацка-дэкаратыўнага афармлення,

святлатэхнікі і разнастайных механізмаў з пункту гледжання захавання нормаў і правіл умоў працы і супрацьпажарнай бяспекі;

— удзел у рабоце аргкамітэта і каардынацыйная работа з членамі іншых структурных падраздзяленняў.

Тэма 9. Работа штаба свята

Для арганізацыі бягучай работы аргкамітэта і яго структурных падраздзяленняў ствараецца штаб свята, якому на ўвесь перыяд падрыхтоўкі выдзяляецца адзін або некалькі пакояў у памяшканні загадзя вызначанай установы ці арганізацыі (выканкам, аддзел культуры, Палац культуры і інш.). Штаб свята трэба забяспечыць асобным тэлефонам (для сувязі з рознымі арганізацыямі), ксераксам (для размнажэння службовай дакументацыі), тэлефаксам (калі існуе неабходнасць у гэтым). Разам з тым трэба прызначыць на часовую работу пры штабе сакратара з адпаведным колам функцыянальных абавязкаў.

У штабе свята для арганізацыйнага рашэння разнастайных пытанняў кожнае структурнае падраздзяленне аргкамітэта або збіраецца па меры патрэбы, або мэтанакіравана праводзіць заслухоўванне і абмеркаванне ходу работы па спецыяльным графіку (№ п/п, дата, месца правядзення, вырашаемае пытанне, дакладчык і хто выклікаецца на нараду).

Самастойная работа

Назва тэм	Колькасць гадзін
1. Склад аргкамітэта і структурных падраздзяленняў абранага студэнтам свята	1
2. Арганізацыйна-вытворчы аналіз сцэнарыя, стварэнне перадсвяточнай і святочнай атмасферы абранага студэнтам свята	2
3. Генеральны план дэкарыравання абранага студэнтам свята	2
4. Распрацоўка піратэхнічных дзей свята	2
5. Распрацоўка прызавага фонду свята	2
6. Распрацоўка рэкламнай прадукцыі абранага студэнтам свята	2
7. Распрацоўка праграмы кірмашу ў рамках абранага студэнтам свята	2
8. Распрацоўка плана размяшчэння, харчавання і культурнай	1

праграмы абранага студэнтам свята	
9. Вызначэнне задач дапаможных службаў абранага студэнтам свята	2
10. Стварэнне плана касцюміравання, задач вырабу рэквізіту, бутафорыі і мэблі абранага студэнтам свята	1
11. Распрацоўка плана вырабу мастацка-дэкаратыўнага афармлення абранага студэнтам свята	1
12. Вызначэнне функцыянальных абавязкаў членаў пастановачнай і творчай груп абранага студэнтам свята	1
13. Вызначэнне функцыянальных абавязкаў членаў аргадзела і бухгалтэрыі абранага студэнтам свята	1
14. Вызначэнне функцыянальных абавязкаў членаў мастацка-пастановачнай часткі абранага студэнтам свята	1
15. Распрацоўка плана работы штаба свята	1
16. Выраб рабочых чарцяжоў, тэхналогіі апісання і каштарысу вырабаў	1
17. Стварэнне агульнага каштарыса свята	1
Усяго	36

Заданне на экзамен

На экзамен слухач прадстаўляе план творчага, арганізацыйнага і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння выбранага свята.

Літаратура

1. Гуд П.А. Тэхналогія стварэння свята. Мн., 2004.
2. Гуд П.А. Беларускае купалле: кампазіцыя і семантыка абрадавых дзей. М., 1999.
3. Петров П.Н. Массовые спортивно-театрализованные представления. М., 2001.
4. Шароев М.Г. Режиссура эстрады и массовых представлений. М., 1986.
5. Гуд П.А. Беларускі кірмаш. Мн., 1996.
6. Ли Бейген. Грим для театра, кино и телевидения. М., Искусство, 1997.
7. Сыромятникова И. Искусство грима и макияжа. М., РИПОЛ классик, 2005.
8. Школьников С.П. Основы сценического грима. Мн., Высшая школа, 1976.
9. Кухаронак Т.І. Маскі ў каляндарнай абраднасці беларусаў. Мн., Ураджай, 2001.